

2024, 13 (3), 1552-1569 | Araştırma Makalesi

Lojistik Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Düzeylerinin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı Üzerine Etkisi

Kadir Kaan Göncü¹

Öz

Hızla artan nüfus, ekonomi politikaları, teknolojiadaki gelişimler ve küreselleşmenin sonucu olarak üretim artışı kaçınılmaz bir gereklilik olmuştur. Bu durum kaynakların daha hızlı tükenmesine yol açarak, zamanla üretim ve tüketim arasındaki dengeyi bozmuştur. Tüm bunlarla birlikte insanlık, ihtiyaçlarını karşılamak için doğal düzeni tehdit eden tüketim mekanizmaları geliştirmiş ve nihayetinde; ekonomik, teknolojik ve sosyal değişimlerin çevre üzerinde de olumsuz etkileri ortaya çıkmıştır. Son yıllarda artan tüketim eğilimi nedeniyle bireylerin, gerçekten ihtiyaç duyup duymadıklarına bakmaksızın daha fazla harcama ve tüketme güdüsü taşıdığı görülmektedir. Diğer taraftan bu mal ve eşyaların yapımında hangi hammaddelerin kullanıldığı ve üretim süreçlerinde doğanın nasıl etkilendiğinin pek düşünülmediği görülmektedir. Çevre sorunları; insanların düşüncelerine, davranışlarına veya alışkanlıklarına dayanmaktadır. Sağlıklı çevre koşullarının sağlanamaması, sosyo-ekonomik ve politik faktörlere aşırı vurgu yapılarak çevre sorunlarıyla ilgili bazı faktörlerin ihmal edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu aşamada, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden günümüz ihtiyaçlarını karşılama anlamına gelen sürdürülebilir kalkınma bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, ilerleyen yıllarda ilgili alanda sektör profesyoneli olarak çalışacak olan lojistik öğrencilerine ait sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine etkisi araştırılacaktır. Lojistik sektörü, yapısı itibarıyla; hammadde, yarı mamul veya mamulün üretimden tüketime kadar olan tüm aşamalarda hatta tüketim sonrasında gerçekleştirilen geri dönüşüm ve bertaraf süreçlerinde aktif bir rol oynayan faaliyetleri kapsamaması sebebiyle sürdürülebilirlik düzeyi açısından son derece hayati önem taşımaktadır. Araştırma çalışmasında, bir üniversitenin lojistik bölümünde eğitim alan 204 öğrenciye yönelik bir anket çalışması uygulanmıştır. Araştırmaya ait veriler SmartPLS analiz yaklaşımı ile yol modeli kullanılarak yorumlanmıştır. Oluşturulan model ile öğrencilerden elde edilen veriler analiz edilmiş ve çalışma sonucunda, lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine anlamlı düzeyde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Tedarik Zinciri, Sürdürülebilir Kalkınma, Satın Alma Davranışı, Yeşil Ürün

Göncü, Kadir Kaan (2024). Lojistik Öğrencilerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Düzeylerinin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı Üzerine Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13 (3), 1552-1569.
<https://doi.org/10.1465112>

Geliş Tarihi	05.04.2024
Kabul Tarihi	21.09.2024
Yayın Tarihi	30.09.2024
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

2024, 13 (3), 1552-1569 | Research Article

The Effect of Logistics Students' Sustainable Development Awareness Levels on Green Product Purchasing Behavior

Kadir Kaan Göncü¹

Abstract

As a result of rapidly increasing population, economic policies, developments in technology and globalization, production increase has become an inevitable necessity. This situation has led to faster depletion of resources, disrupting the balance between production and consumption over time. Along with all these, humanity has developed consumption mechanisms that threaten the natural order to meet its needs and ultimately; Economic, technological and social changes have also had negative effects on the environment. Due to the increasing consumption trend in recent years, it is seen that individuals have the motivation to spend and consume more, regardless of whether they really need it or not. On the other hand, it is seen that not much thought is given to which raw materials are used in the production of these goods and items and how nature is affected in the production processes. Environmental problems are based on people's thoughts, behaviors or habits. Failure to provide healthy environmental conditions is due to excessive emphasis on socio-economic and political factors and neglect of some factors related to environmental problems. At this stage, it is necessary to develop awareness of sustainable development, which means meeting today's needs without compromising the ability of future generations to meet their own needs. In this sense, the level of awareness of logistics students about sustainable development, who are likely to work as sector professionals in the relevant field in the coming years, is extremely important. The logistics sector, as of its structure, covers activities that play an active role in the recycling and disposal processes of raw materials, semi-finished products or finished products at all stages from production to consumption, even after consumption. In this study, where the effect of sustainable development awareness levels of logistics students on green product purchasing behavior was investigated, a questionnaire was applied to 204 students studying at the logistics department of a university. The data belonging to this survey study were interpreted using the SmartPLS analysis approach and the road model. With the model created, the data obtained from the students were analyzed and as a result of the research, it was concluded that the sustainable development awareness levels of logistics students had a significant impact on green product purchasing behavior.

Keywords: Logistics, Supply Chain, Sustainable Development, Purchasing Behavior, Green Product

Göncü, Kadir Kaan (2024). The Effect of Logistics Students' Sustainable Development Awareness Levels on Green Product Purchasing Behavior. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 13 (3), 1552-1569.
<https://doi.org/itobiad.1465112>

Date of Submission	05.04.2024
Date of Acceptance	21.09.2024
Date of Publication	30.09.2024
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

Giriş

Sanayi devriminin gerçekleşmesiyle birlikte uluslararası ölçekte büyük bir gelişme yaşanmıştır. Nüfusun hızlı artışı, ekonomi politikası, teknolojideki gelişimler ve küreselleşme üretimin artmasına sebep olmuştur. Bu durum kaynakların daha hızlı tükenmesine yol açarak, zamanla üretim ve tüketim dengesini bozmuştur. Tüm bunların sonucunda insanlık, ihtiyaçlarını karşılamak için doğanın dengesini tehdit eden tüketim mekanizmaları geliştirmiş ve nihayetinde; ekonomik, teknolojik ve sosyal değişimlerin çevre üzerinde de olumsuz etkileri ortaya çıkmıştır (Njoku, 2016, s. 29-40).

Son yıllarda artan tüketim eğilimi nedeniyle bireylerin, gerçekten ihtiyaç duyup duymadıklarına bakmaksızın daha fazla harcama ve tüketme güdüsü taşıdığı ancak bu mal ve eşyaların yapımında hangi hammaddelerin kullanıldığı ve üretim süreçlerinde doğanın nasıl etkilendiğinin pek düşünülmediği görülmektedir (Emel, 2018, s. 15-34).

Çevre sorunları günümüzün en önemli konularından biri olup, tedarik zincirinin her aşamasında dikkate alınması gereken bir başlık haline almıştır. Bu gereklilik nedeniyle tedarik zincirindeki tüm paydaşlar, gönüllü olarak ya da zorunluluktan dolayı çevre duyarlılığı konularını benimsemeye başlamışlardır. Bu aşamada ortaya çıkan sürdürülebilirlik kavramı, ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel bir şekilde belirginleşen çevre sorunlarının önüne geçebilme ve ekosistemin korunması üzerine odaklanmıştır (Tosun, 2009, s. 3).

Sürdürülebilir kalkınma, bugünün ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda gelecek nesillerin gereksinimlerini karşılama olasılığını ortadan kaldırmadan hazırlanmakla ilgilidir (Ertan, 2018, s. 463-478). Aslında sürdürülebilir kalkınma ekonomi ile ekolojinin arasındaki bağı güçlendiren bir kalkınma anlayışını ortaya koymaktadır (Çobanoğlu & Türer, 2015, s. 235-247).

Sürdürülebilir kalkınma paradigması makro düzeyde kurgulanmış olsa da mikro düzeyde iyileştirmeler yapmanın önemi görmezden gelinemez. Şirketlerin topluma ve çevreye karşı daha fazla sorumluluk almaları ve bu yönde daha fazla çaba göstermelerinin, toplumun sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşmasında önemli bir etkiye sahip olacağı beklenmektedir (Kayahan, 2014, s. 58-81).

Sürdürülebilir kalkınmanın hedeflerinin tam olarak anlaşılabilmesi ve yaşam tarzı haline dönüşebilmesi için eğitimin önkoşul olduğu tüm otoriteler tarafından kabul edilmiş bir gerçekliktir. Sürdürülebilirliğin etkili olabilmesi için ilk aşamada, bireylerin sürdürülebilir açıdan yeterlilik taşıması gerekmektedir. Bu yeterliliği de sağlayacak olan davranış kazanımı, eğitimden geçmektedir (Çobanoğlu & Türer, 2015, s. 235-247).

Sürdürülebilir kalkınma farkındalığı; toplum, birey, işletme ve hükümetleri sürdürülebilir uygulamaları benimsemenin önemi konusunda eğitim başlıklarını içerir. İklim değişikliğinden biyoçeşitlilik kaybına, yoksulluk, eşitsizlik ve kirlilikten diğer küresel sorunlara kadar pek çok konuda farkındalığın artırılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sunduğu potansiyel çözüm ve fırsatların toplum üzerindeki etkisinin öne çıkarılması da dahil olmak üzere sürdürülebilirlik farkındalığı toplumsal gelecek açısından son derece önemlidir.

Yeşil ürün satın almadaki amaç, alıcıların çevre dostu bir ürün veya markanın yeşil özelliklerini anladıktan sonra satın almalarını sağlamaktır. Tüketicilerin yeşil ürünleri satın alma istekliliği büyük ölçüde ürüne ve algılanan yeşil değere yönelik olumlu tutumlarını yansıtmaktadır (Al-Kumaim ve diğerleri, 2021, s. 1-17).

Günümüzde etkili satın alma, maksimum verimlilik veya en az toplam maliyet vaat eden bir satın alma değil işin ihtiyaçlarına uygun olan ve tedarik zinciri boyunca aranan ve rekabet avantajı ile yetenekleri arasında tutarlılık sağlamaya çalışan bir satın almadır. Son yıllarda ekosistem kalitesinin bozulmasına ilişkin artan endişeler çevreciliğe olan ilginin yeniden canlanmasına yol açmış ve bunun sonucu olarak satın alma uzmanlarını mevcut satın alma stratejilerini yeniden değerlendirme zorunluluğu meydana gelmiştir (Min & Galle, 2001, s. 1222-1238).

Son yıllarda yeşil satın alma konusunda yapılan tartışmaların arttığı görülmektedir. Çalışmaların çoğu gelişmiş ülkelerde yoğunlaşmış, gelişmekte olan ülkelere ise sınırlı çalışmalar yapılmıştır (Hazaee ve diğerleri, 2022, s. 1-28). Bu çalışmada, ilerleyen mesleki yaşamında ilgili alanda meslek profesyoneli olarak çalışma olasılığı son derece yüksek olan lojistik öğrencilerinin satın alma davranışları analiz edilmiştir.

Lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine etkisinin araştırıldığı çalışmanın ilk iki aşamasında sürdürülebilir kalkınma farkındalığı ve yeşil ürün satın alma davranışı kavramları anlatılmış olup üçüncü aşamada ise derinlemesine yapılmış bir sistematik literatür araştırması sunulmuştur. Çalışmanın dördüncü aşamasında ise yöntemden kısaca bahsedilerek; örneklem, veri toplama süreci, ölçüm araçları ve araştırma bulguları paylaşılmış olup çalışmanın son aşamasında ise elde edilen sonuçların teorik ve pratik katkıları yorumlanarak gelecek araştırmalar için birtakım önerilerde bulunulmuştur. Literatür araştırması aşamasında, "Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı" ve "Yeşil Ürün Satın Alma" yazınına ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi ve sınıflandırılması için "Sistematik Yazın İnceleme" yöntemi (Tranfield ve diğerleri, 2003, s. 207-222) kullanılmıştır. Söz konusu yöntemin çalışmada uygulanması sonucunda, ilgili alanda yeralan yazındaki tüm kaynaklara erişim sağlanmaya çalışılmış ve araştırma konusuyla bağlantılı olanlar seçilerek sistematik bir inceleme ortaya konulmuştur. 2014 ve 2024 yılları arası için gerçekleştirilen literatür analizi için geniş ve kapsamlı bir çalışma yürütülmüştür.

Literatür araştırması sonucunda, "sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" ile ilişkili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşıırken bu arama kriterinin "yeşil ürün" ve "satın alma" kriterleriyle birlikte filtrelenmesi sonucunda herhangi bir makalenin tam metni ile karşılaşılammıştır. Alanda böyle bir yazının bulunmayışı çalışmanın yapılması ile ilgili en temel motivasyonlar arasında yer almaktadır.

Lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, kolayda örneklem yöntemiyle elde edilen Trakya Üniversitesi; Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Havsa Meslek Yüksekokulu ve İpsala Meslek Yüksekokulu Lojistik Bölümlerinde eğitim alan 204 öğrenciye uygulanan anket çalışmasına ait veriler SmartPLS analiz yaklaşımı ile yol modeli kullanılarak yorumlanmıştır. Trakya Üniversitesi; iki farklı Avrupa ülkesine sınır komşuluğu (Dört farklı gümrük kapısı), üretim tesislerinin yoğun şekilde bulunduğu Marmara Bölgesi'ndeki konumu ve yeterli sayıda öğrencisi olan bir eğitim kurumu olması sebebiyle çalışma için örneklem seçimi açısından uygun görülmüştür.

1. Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı

Sürdürülebilirlik; çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan var olan kaynaklarımızı korumak ve gelecek nesillere aktarabilmek olarak tanımlanmaktadır (Gündüz ve diğerleri, 2024, s. 183-200). Başka bir ifadeyle ekosistem, toplum veya sürekliliği olan bir sistemin; işlevleri bozulmadan, tükenmeden ve kaynaklara aşırı yüklenmeden kesintiye uğramaksızın varlığını devam ettirmesidir (Demirbaş , 2015, s. 300-316). Dünyada her geçen gün artan nüfusa, sınırlı sayıda olan doğal kaynakların yetmeyeceği açıktır. Dünyayı yakın gelecekte bekleyen yok olma tehdidi küresel kuruluş ve bireylerin önlem ve eylem planlarını gündeme getirmiştir (Beyazyol & Ataman, 2023, s. 110-145).

İnsan, doğası itibariyle gereksinimleri olan bir varlıktır. Bu gereksinimlerinin bir sınırı olmadığı gibi, dünyadaki kaynakların sınırlı sayıda olması ve gün geçtikçe bu kaynakların tükeniyor olması önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Doğan, 2023, s. 176-192). Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada her toplum ve kişi; yoksulluğu ortadan kaldırma, çevreyi koruma ve insanlığın refah ve huzur içinde yaşam sürdürmesini sağlama sorumluluğuna sahiptir. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi için sürdürülebilir kalkınma hedeflerini destekleyecek faaliyetlerin düzenlenmesi gerekmektedir (Çimşir & Uzunboylu, 2019, s. 611).

Çevresel kirliliğin yoğun şekilde yaşandığı, şehirleşmenin hızını arttırdığı günümüzde kıt olan kaynakların bilinçsizce tüketimi sonucunda çevreyle ilgili problemler ortaya çıkmakta ve insan sağlığı tehdit altına girmektedir. Özellikle gelişmiş toplum, ülke ve örgütler bu problemle başa çıkabilmek için çevreci faaliyetlere destek vererek doğal çevreyi en az etkileyecek tedbirler alma gayretindedirler. Toplumun genel yapısını etkileyen bu değişim, tüketim alanında da yeniliklere yol açmıştır. Doğal çevrenin korunması, geri dönüşümle elde edilen ürünlerin üretim ve tüketimi, doğal kaynakların verimli kullanılması, çevresel kirliliğinin azaltılması, yenilenebilir ambalajların kullanımındaki artışlar, enerji açısından tasarruflu ürünlerin tercih edilmesi gibi konular önem kazanmaya başlamıştır (Acer & Takın , 2020, s. 260-276).

Günümüze ait en önemli sorunlarından birisi olan çevresel problemler, tedarik zinciri yönetiminin her aşamasında dikkate alınması gerekli yeni bir başlığın doğmasına sebep olmuştur. Bu gereklilik sonucunda tedarik zinciri dahilinde yer alan tüm paydaşlar, çevresel duyarlılıkla ilgili konuları gerek isteyerek gerekse de zorunluluklar sonucu benimsemeye başlamıştır (Acer & Takın , 2020, s. 260-276).

Modern iş zihniyeti büyük ölçüde sürdürülebilirliğe doğru kaymaktadır. Kurumsal sürdürülebilirlik artık sadece stratejik bir seçenek değil, gelecekte hayatta kalmak için kritik bir iş zorunluluğudur. Günümüzde işletmeler müşteri taleplerini, paydaşların endişelerini ve düzenleyici gereklilikleri tepkisel olarak ele almak için sürdürülebilir düşünceyi kullanma mecburiyeti içindedirler. İşletme yönetiminde sürdürülebilirliğin giderek artan önemi göz önüne alındığında, araştırmacılar ve sanayiciler sürdürülebilirliğin iş uygulamalarına nasıl dahil edilebileceğini anlamaya çalışmaktadırlar. Akademisyenler ve uygulayıcılar, iş uygulamalarına ve ürünlere yenilik getirmenin yalnızca kâr odaklı olmaması gerektiğini, çevresel önceliklerinde ele alınarak sosyal refah güvence altına alınması gerektiğini savunmalarına rağmen işletmeler hâlâ paydaşların artan sürdürülebilirlik beklentilerini karşılamakta zorlanmaktadır (Ghobakhloo ve diğerleri, 2021, s. 4237-4257).

İnsanların sebep olduğu çevresel sorunlar; sağlıklı çevre koşullarının sağlanamaması, sosyo-ekonomik ve politik faktörlere aşırı vurgu yapılması ve çevre sorunlarıyla ilgili bazı faktörlerin ihmal edilmesinden kaynaklanmaktadır (Teksöz ve diğerleri, 2010, s. 307-320). "Yeşil tüketiciler, satın alma kararları ile çevreyi etkileyebilen tüketiciler olmakla beraber; üretim, kullanım ve kullanım sonrasında çevreye zarar veren, üretim sürecinde gereğinden fazla kaynak kullanılmasına sebep olan, gereksiz ve fazla ambalaja sahip olan ürünleri tercih etmezler" (Biner, 2014, s. 5-6). Sürdürülebilir kalkınma bilinci, gelecek nesillerin ihtiyaç duyacakları kaynaklardan ödün vermeksizin, günümüz ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik büyüme, sosyal eşitlik ve çevre korumayı dengeleyen uygulamaların anlaşılması ve teşvik edilmesi anlamına gelir. Bu kavram, sürdürülebilir kalkınmayı "gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden, bugünün ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma" olarak tanımlayan Brundtland Raporu'nun 1987 yılında yayımlanmasıyla ön plana çıkmıştır (Çobanoğlu & Türer, 2015, s. 235-247).

İklim değişikliğinden biyolojik çeşitlilik kaybına, yoksulluk, eşitsizlik ve kirlilikten diğer küresel zorluklara kadar birçok konu başlığında farkındalığın artırılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sunduğu potansiyel çözümlerin ve fırsatların vurgulanmasını içeren sürdürülebilir kalkınma farkındalığı, toplumların geleceği açısından ziyadesiyle önemlidir.

2. Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı

Çevre dostu ve çevreye zararsız bir işlemle üretilen ürün olarak açıklanan yeşil ürün kavramı (Boran , 2023, s. 91-102), hammadde ve tedarik zinciri süreçlerinde sürdürülebilirliği önceleyen kişi veya kurumlar açısından son derece önemsenmektedir.

Yeşil ürünlerin günümüzdeki önemi, çevre koruma, sürdürülebilirlik ve gelecek nesillerin yaşam kalitesini sağlama açısından giderek artmaktadır. Gelişen teknoloji ve sanayi ile birlikte dünya nüfusu ve tüketim alışkanlıkları da hızla artmış, bu durum doğal kaynakların tahribine, çevre kirliliğine ve iklim değişikliğine yol açmıştır. Ancak, son yıllarda küresel düzeyde bu konudaki farkındalık artmış ve insanlar, çevre dostu ve sürdürülebilir ürünlere yönelmeye başlamışlardır (Çuhadar & Kaytancı , 2023, s. 1129-1136). Tüketicilerin satın alma süreçleri birçok uyarıcı ile etki altında kalabilmektedirler. Kişilerin satın alma davranışlarını farklı şekilde etkileyebilecek bu nedenler bazen net olarak saptanamayabilir. Bu bağlamda müşterilerin bu davranışlarını anlayarak aksiyon almak büyük önem taşımaktadır (Bingölbali Varol, 2021, s. 23).

Çevre ve doğaya karşı yüksek bilinçli bireyler, satın alma tercihlerinde hassasiyet gösterme eğilimindedirler. Bu yönelimi fark eden işletmeler pazar paylarını arttırabileceğini için tüketicilerin çevresel kaygılarına yönelik pazarlama faaliyetleri geliştirmeye başlamışlardır (Bingölbali Varol, 2021, s. 23). Teknolojinin gelişimine paralel olarak tüketim alışkanlıklarında olan farklılaşmalar nüfus artışı ile birlikte doğal kaynakları daha hızlı tüketmeye ve çevreye ciddi zararlar vermeye başlamıştır. Zamanla çevre bilinci gelişen tüketicilerin duyarlılıklarının arttığı ve çevreyi daha az kirlüten yeşil ürün satın alma davranışları sergiledikleri görülmüştür (Onurlubaş, 2019, s. 447-457). Bu tarz çevresel sonuçlar düşünülerek yapılmış satın alma davranışı, yeşil satın alma davranışı olarak tanımlanmaktadır. (Yılmaz & Arslan, 2011, s. 1-10). "Çevresel bilinci artan tüketiciler, çevreye karşı daha duyarlı hale gelmekte ve ürünleri satın alırken yeşil ürün olmasına ve çevreye zarar vermemesine özen göstermektedirler" (Onurlubaş, 2019,

s. 447-457). Yeşil tüketimin, insanlar, hayvanlar ve çevreye mümkün miktarda az zarar verme potansiyeli taşımasından dolayı, tüketiciler yeşil tüketim davranışı aracılığıyla kullanarak çevresel kaygılarını eylemlere dönüştürmektedirler (Yılmaz & AYTEKİN, 2020, s. 439-465). Bu bağlamda yeşil ürün satın alma davranışına etki eden unsurları belirleyebilmek pazarlama faaliyetleri açısından değerlidir. Bu unsurlar arasında yeşil bilgi düzeyi önemli bir yer tutmaktadır (Karaman, 2021, s. 155-176).

Son zamanlarda çevresel kaygılar ve çevresel sürdürülebilirlik dünya çapında büyük ilgi görmeye başlamıştır. Hem araştırmacılar hem de uygulayıcılar yeşil ürünlerin satın alınmasını tarihteki herhangi bir dönemden daha fazla tartışmaktadırlar. Doğal çevrenin korunmasına yönelik bu denli yoğun kaygılar ve sürdürülebilir tüketimin önemle vurgulanması, tüketicilerin satın alma tercihlerinin değişmesini de tetiklemektedir (Jan & Ji, 2019, s. 6642). Tüketicileri farklı ürünleri satın alırken sürdürülebilirlik özelliklerini aramaya yönlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Yeşil ürün satın alma amacı, tüketicilerin çevreye ve topluma daha az zarar veren bir ürünü satın alma isteğine karşılık gelmektedir. Burada amaç, alıcının çevre dostu bir ürün veya markanın yeşil özelliklerini öğrendikten sonra satın almasıdır. Tüketicilerin yeşil ürün satın alma isteği, ürünlere yönelik olumlu tutumu ve algılanan yeşil değeri önemli ölçüde yansıtmaktadır. Yeşil satın alma niyeti, bireyin geleneksel ürünlerden daha çevre dostu özelliklere sahip ürünlere öncelik verme olasılığını ve yeteneğini oluşturur (Al-Kumaim ve diğerleri, 2021, s. 1-17).

3. Literatür Araştırması

Literatür araştırmasında, "Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı" ve "Yeşil Ürün Satın Alma" yazınına ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi ve sınıflandırılması için "Sistemik Yazın İnceleme" yöntemi (Tranfield ve diğerleri, 2003, s. 207-222) kullanılmıştır. Söz konusu yöntemin çalışmada uygulanması sonucunda, ilgili alanda yer alan yazındaki tüm kaynaklara erişim sağlanmaya çalışılmış ve araştırma konusuyla bağlantılı olanlar seçilerek sistematik bir inceleme ortaya konulmuştur.

2014 ve 2024 yılları arası için gerçekleştirilen literatür analizi için geniş kapsamlı bir çalışma yürütülmüş ve: Scopus, Science Citation Index, ScienceDirect, Social Sciences Citation Index, IEEE Xplore Digital Library, Arts & Humanities Citation Index, British Library EThOS, Emerald Insight, Springer Nature eBooks veri tabanları seçilmiştir. Geniş ölçekli ve tarafsız bir yazın seçimi yapabilmek amacıyla; "sürdürülebilir kalkınma", "sustainable development", "yeşil ürün", "green product", "sürdürülebilir kalkınma farkındalığı", "satın alma", "satın alma", "purchasing", "purchase" ve "buying" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. EBSCOhost sistem altyapısı kullanılarak belirlenen veri tabanları ve zaman aralıklarında anahtar kelimelerle belirlenmiş kısıtlara göre yapılan taramalar sonucu ortaya çıkan yazın listesi aşağıdaki gibidir. Anahtar kelimeler yazınların "Title/Başlık", "Abstract/Özet" ve "Keywords/Anahtar Kelime" kısımlarında aranmıştır. Kitap veya kitap bölümleri, tezler, tam metnine ulaşamayan makaleler, araştırma konusu ile ilişkisi zayıf olduğu görülen ve belirlenen diller dışında ulaşılan çalışmalar bir dışlama kriteri olarak kabul edilmiş ve sunulan literatür tablosuna dahil edilmemiştir.

("sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" OR "sustainable development awareness")
Ulaşılan makale sayısı: 15

("sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" OR "sustainable development awareness") AND ("yeşil ürün" OR "green product") **Ulaşılan makale sayısı: 0**

("sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" OR "sustainable development awareness") AND ("satın alma" OR "satın alma" OR "purchasing" OR "purchase" OR "buying") **Ulaşılan makale sayısı: 0**

Literatür araştırması sonucunda, "sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" ile ilişkili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşıırken bu arama kriterinin "yeşil ürün" ve "satın alma" kriterleriyle birlikte filtrelenmesi sonucunda belirlenen veritabanlarında hiçbir makalenin tam metnine ulaşılamamış olması bu çalışmanın yapılmasıyla ilgili en temel motivasyonlar arasında yer almaktadır.

Tablo 1: Literatür tablosu

1	(Marcu & Oana-Valentina, 2015)	Sürdürülebilir kalkınma ve maliye politikaların ilişkisinin incelendiği bu çalışmada: Sürdürülebilir kalkınmanın genel amacının, kaynakları etkin bir şekilde kullanabilen, çevre korumasını ve toplumsal uyumu sağlamak için ekonominin sosyal ve ekolojik potansiyelinden yararlanan sürdürülebilir toplumlar yaratarak, hem şimdi hem de gelecekte yaşam kalitesini sürekli olarak iyileştirmek olduğu vurgulanmış, olumsuz sosyal dışlıklara neden olan faaliyetler için daha yüksek bir vergi ve ücret payı olması gerektiği sonucunda ulaşılmıştır.
2	(Demirbaş , 2015)	Öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada: Bölümlere ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri hem toplam puan hem de "çevresel etik" ve "çevresel ekonomik" faktörleri açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
3	(Malheiro ve diğerleri, 2015)	Mikroalg laboratuvarları için güneş enerjisiyle çalışan bir kurutucu geliştirmenin ve buna ek olarak öğrencilerin; etik, sosyal uzlaşma becerileri ve sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının artırılmasına katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışmada: Uzun yaşam döngüsüne ve düşük olumsuz çevresel etkilere sahip teknik bir çözüm tasarımı yapılmıştır.
4	(Njoku, 2016)	Ortaokul öğrencilerinin iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konulardan ne ölçüde haberdar olduklarını araştırıldığı bu çalışmada: Sürdürülebilir kalkınma konularına ilişkin farkındalık düzeylerinin düşük olmasına rağmen daha fazla bilgi edinmeye istekli ve hazır bulunduğu sonucuna varılmış olup sürdürülebilir kalkınma ile ilgili daha fazla temanın tanıtılması gerektiğini önerilmiştir.
5	(Agboola & Emmanuel, 2016)	Lisans öğrencileri arasında iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma konusundaki farkındalığın araştırıldığı bu çalışmada: Lisans öğrencilerinin yüksek düzeyde farkındalığa sahip olduğu, bilgi kaynaklarına erişebildiği ve eğitim faktörlerinin farkındalıklarını büyük ölçüde etkilediği bu sebeple ilgili eğitimlerin tüm düzeylerdeki okulların müfredatlarına yapılandırılması ve yerleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
6	(Atmaca ve diğerleri, 2019)	Öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarını belirlemeye yönelik bu ölçek geliştirme çalışmasının sonucunda: Fen bilgisi öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarını belirlemeye yönelik niteliklere sahip olduğu yorumunda bulunulmuştur.

7	(Green & Pace, 2019)	Politika yapıcılarının sürdürülebilir kalkınmaya yönelik algıları, bağlılıkları ve farkındalıkları ile hem yerel hem de ulusal düzeyde sürdürülebilirliği teşvik etmek için gerekli değer ve tutumları geliştirip geliştirmedikleri arasındaki temel bağlantıları belirlemenin amaçlandığı bu çalışmada: Sürdürülebilir kalkınma için klasik ders kitapları ve müfredatların ilk bakışta yeterli gibi görünüyor olsada eksik kaldığı konusunda vurguda bulunulmuştur.
8	(Atmaca ve diğerleri, 2020)	Fen bilimleri, sosyal bilgiler ve ilkököl öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarını belirlemek amacıyla sürdürülmüş olan bu çalışmada: Öğretmenlerin sürdürülebilir kalkınma farkındalıkları, branşları ve hizmet yılları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, öğretmenlerin yaşları ve cinsiyetleri ile sürdürülebilir kalkınma farkındalık puanları arasında anlamlı bir fark bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.
9	(Bulut, 2020)	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık ve sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri arasındaki farklılık ve benzerliklerin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre belirlemenin amaçlandığı ve küresel vatandaşlık algılarının sürdürülebilir kalkınma farkındalığına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada: Kız öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve öğrencilerin sınıf düzeyine göre yapılan analizde, hem küresel vatandaşlık hem de sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin son sınıfa doğru arttığı sonucuna ulaşılmıştır.
10	(Dal & Okur Akçay, 2021)	Fen bilimleri öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının; cinsiyet, yaş, kıdem yılı ve eğitim durumuna göre belirlemenin amaçlandığı bu çalışmada: Öğretmenlerin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarında yaş ve kıdem yılı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmış ve farkındalığı arttırmak amacıyla lisans düzeyinde etkinlikler yürütülebileceği gibi önerilerde bulunulmuştur.
11	(Aydın & Keles, 2021)	Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalıklarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada: Sürdürülebilir kalkınma farkındalığı açısından en yüksek ortalama puanın, 1. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına ait olduğu sonucuna ulaşılrken, öğretmen adaylarının müfredatına sürdürülebilir kalkınma ile ilgili derslerin eklenmesi önerisinde bulunulmuştur.
12	(Ozer ve diğerleri, 2021)	Fen bilimleri öğretmeni adaylarının; bilim, teknoloji, toplum ve çevre arasındaki ilişkiler dair görüşlerinin incelendiği bu çalışmada: Fen bilgisi öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak teknolojinin toplum ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri ile insanların çevre üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.
13	(Akman ve diğerleri, 2022)	Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin, çeşitli değişkenler açısından belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada: Kadın katılımcıların hem sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik boyutlarında hem de genel ölçekte puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu, diğer tüm değişkenler için hem ölçeğin boyutları hem de genel ölçek için anlamlı bir fark belirlenmediği sonucuna ulaşılmış ve elde edilen bulgulara dayanarak diğer çalışmalarda cinsiyete bağlı farklılığın incelenmesine dayalı olarak çeşitli öneriler sunulmuştur.
14	(Şimşek & Erkin, 2022)	Hemşirelik öğrencilerinde sürdürülebilir kalkınma farkındalığı ve ilişkili faktörleri belirlemenin amaçlandığı bu çalışmada: Hemşirelik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık

		düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu ve katılımcıların yarısından fazla bir oranda daha önce sürdürülebilir kalkınma kavramını duymadığı ve yine dörtte üçü gibi oranda sürdürülebilir kalkınma hedefleri hakkında bilgi sahibi olmadığı sonuçlarına ulaşılmış ve geleceğin hemşirelerini harekete geçirmek için müfredata sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin eklenmesi önerilmiştir.
15	(Gürler, 2023)	Sınıf öğretmeni adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalıkları ve doğal kaynaklar kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada: Öğretmen adaylarının sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının ortalama puanın üzerinde olduğu, 3. sınıf ve kadın öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının daha iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. Yöntem, Uygulama ve Bulgular

Yeşil ürün satın alma davranışı ölçeği: Mosavichechaklou'nun, (Fraj ve Martine, 2006; Leonidou vd., 2010; Lee, 2008 ve 2011; kim, 2011)'den alarak, "Türk ve İranlı tüketicilerin yeşil satın alma davranışlarına ilişkin karşılaştırmalı bir araştırma" adlı yüksek lisans tezinde uyarlayarak kullandığı 6 sorudan oluşan beşli likert ölçeğidir. Ölçeğin orijinal çalışmadaki güvenilirlik puanı olan Cronbach $\alpha=0,82$ olarak verilmiştir. Ölçeğin geçerlilik düzeyi faktör analizi ile yapılmıştır. Analiz sonucunda ölçek puanları literatürde belirtilen kabul düzeyinde olduğundan dolayı ölçeğin geçerli olduğu kabul edilmiştir (Mosavichechaklou, 2017, s. 72-73).

Sürdürülebilir kalkınma farkındalığı ölçeği: Atmaca, A. C., Kiray, S. A., & Pehlivan, M. (2019) tarafından geliştirilen ve 36 sorudan oluşan beşli likert ölçeğidir. Ölçeğin orijinal çalışmadaki güvenilirlik puanı olan Cronbach $\alpha=0,91$ olarak verilmiştir. Ölçeğin geçerlilik düzeyi doğrulayıcı faktör analizi ile yapılmıştır. Analiz sonucunda ölçek puanları literatürde belirtilen kabul düzeyinde olduğundan dolayı ölçeğin geçerli olduğu kabul edilmiştir (Atmaca vd., 2019, s. 80-91).

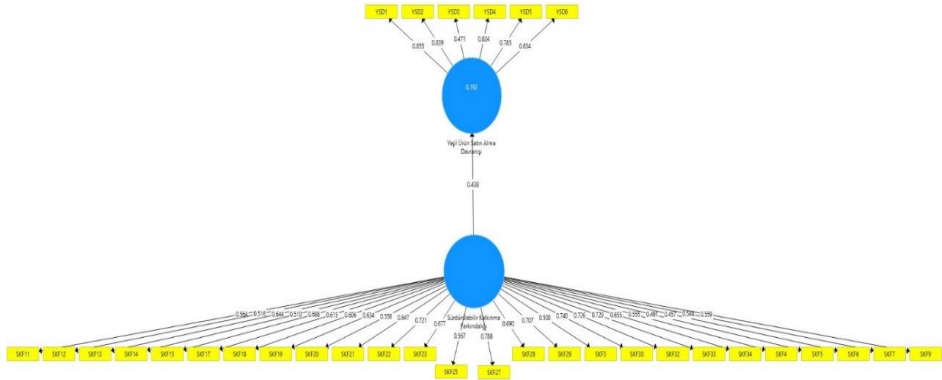
Ölçeklerin bu araştırma örneklemini için elde edilen geçerlik ve güvenilirlik değerleri Tablo 2'de detaylı bir şekilde belirtilmiştir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Katılımcılar tarafından tam olarak doldurulan 236 adet yanıtın 32 adedinin kontrol sorusunda istenen kodlamadan farklı cevap verdiği görülmüştür. Talimata uymayan bu veriler, ifadeleri okumadan yanıt verme ihtimalleri bulunduğundan dolayı veri setinden çıkartılmıştır. Geriye analizde kullanılacak 204 adet yanıtı içeren veri seti kalmıştır. Analize ölçeklerin normallik varsayımları, geçerlik ve güvenilirliği ölçülerek başlanmıştır.

Faktör analizinde PLS-SEM yol modellemesi ile yapılan analizlerin daha güvenilir sonuçlar verdiği öne sürülmektedir. Bu nedenle Smart PLS programı kullanılarak faktör analizinin gerçekleştirilmesine karar verilmiştir (Afthanorhan, 2013, s. 198-205). Yapılan faktör analizi sonucunda 0,5'in altında faktör yükü olan maddeler, katkı oranı düşük olma ihtimali nedeniyle araştırma modelinden çıkartılmıştır. Modele dahil olan maddelere ait faktör yükleri Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2: Faktör Analizi

1.1. Yapı Geçerlilik ve Güvenilirliği

Sürdürülebilir kalkınma farkındalığı değişkenindeki AVE (Average Variance Extracted) değerinin literatürde öngörülen minimum değer olan 0,5'in altında olduğu tespit edilmiştir. Ancak CR (Composite Reliability) değerinin 0,6'nın üzerinde olması durumunda AVE değerinin 0,5'in altında olmasının sorun teşkil etmeyeceği aktarılmaktadır (Hair Jr ve diğerleri, 2021, s. 197).

Tablo 2: Temel Geçerlilik ve Güvenilirlik Değerleri

	Cronbach's Alpha	rho_A	Composite Reliability	Average Variance Extracted (AVE)
Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı	0,94	0,95	0,94	0,39
Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı	0,84	0,86	0,88	0,56

Tablo 2'deki değerler göz önüne alındığında; Cronbach's Alpha, rho_A, Composite Reliability (CR), Average Variance Extracted (AVE) değerlerinin, geçerlilik ve güvenilirlik açısından yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

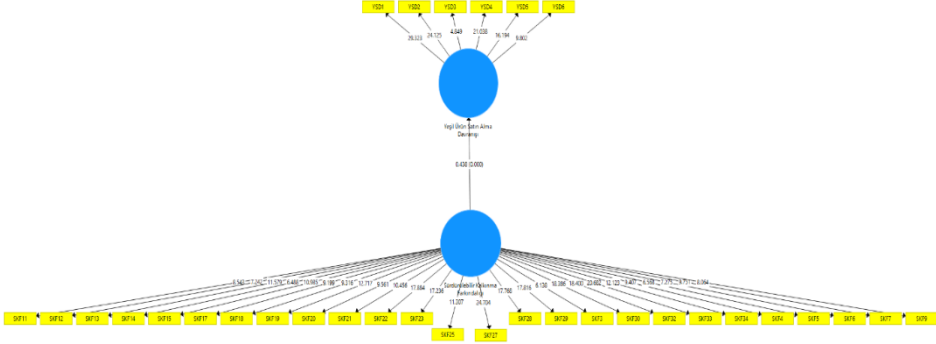
Tablo 3: Yapı Geçerliliği (Fornell-Larcker Kriteri)

	Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı	Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı
Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı	0,63	
Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı	0,44	0,75

Fornell Larcker Kriteri değerlendirilirken değişkenlerin kendisiyle kesiştiği hücrede yer alan değer diğer satır ve sütunlardaki değerlerden yüksek olması beklenmektedir (Henseler ve diğerleri, 2015, s. 115-135). Tablo 3'te yer alan değerler incelendiğinde tüm değişkenlerin bahsi geçen kriteri sağladığı görülmektedir.

2.1. Yol analizi

Güvenirlilik ve geçerliğe dair değerlerin olumlu bulunmasının ardından araştırmannın yol analizi modeli oluşturularak hipotez testlerine geçilmiştir. Bunun için SmartPLS programında Bootstrapping yöntemi kullanılmış ve 1000 alt örneklem ile çalıştırılmıştır.

Şekil 3: Yol Analizi

Şekil 3'te yer alan modelde değişkenler ile ifadeler arasında T değerlerinin yer aldığı görülmektedir. Değişkenler arasındaki çizgilerde ise parantez dışında yol katsayıları yer almakta, parantez içinde ise anlamlılık (P) değerleri bulunmaktadır. Modele ilişkin yol katsayılarının, hesaplanması için en küçük kareler analizi (PLS-SEM) ve anlamlılık değerlerinin hesaplanması için yeniden örnekleme (bootstrapping) analizi kullanılmıştır.

Tablo 3: Yol Analizi Değerleri

	Standardize β	Standart Sapma	T değeri	P
Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalığı -> Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı	0,44	0,04	10,64	0,00

Tablo 3 değerlendirildiğinde, sürdürülebilir kalkınma farkındalığı ile yeşil ürün satın alma davranışı arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu sonucu ortaya çıkmış ve Standardize β katsayısının 0.44 olarak bulunmuştur.

Sonuç

Lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, Trakya Üniversitesi Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Havsa Meslek Yüksekokulu ve İpsala Meslek Yüksekokulu Lojistik Bölümlerinde eğitim alan 204 öğrenciye uygulanan anket çalışmasına ait veriler SmartPLS analiz yaklaşımı ile yol modeli kullanılarak yorumlanmıştır. Çalışmada bahse konu SmartPLS programının seçiliyor olmasındaki en temel motivasyonun, kısıtlı veri girdisi ile tutarlı sonuçları bootstrapping yöntemiyle alma imkânı veriyor olmasıdır.

Oluşturulan model ile öğrencilerden elde edilen verilerle analiz edilmiş ve araştırma sonucunda: lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin yeşil ürün satın alma davranışı üzerine anlamlı düzeyde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Standardize β katsayısının 0.44 olarak ölçülmesi yüksek düzeyde bir ilişkiye ait varlığı işaret etmektedir.

Lojistik sektörü yapısı itibariyle hammadde, yarı mamul veya mamulün üretimden tüketime kadar olan tüm aşamalarda hatta tüketim sonrasında gerçekleştirilen geri dönüşüm ve bertaraf süreçlerinde aktif bir rol oynayan faaliyetleri kapsar. Bu anlamda, ilerleyen mesleki yaşamında ilgili alanda meslek profesyoneli olarak çalışma olasılığı son derece yüksek olan lojistik öğrencilerine ait sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeylerinin seviyesi önemlidir.

İklim değişikliğinden biyolojik çeşitlilik kaybı, yoksulluk, eşitsizlik ve kirlilikten diğer küresel zorluklara kadar birçok konu başlığında farkındalığın artırılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sunduğu potansiyel çözümlerin ve fırsatların vurgulanmasını içeren sürdürülebilir kalkınma farkındalığı, toplumların geleceği açısından dikkate değer şekilde önemlidir. Profesyonel iş yaşamında, satın alma departmanlarında yoğun olarak faaliyet gösterme potansiyeli taşıyan lojistik öğrencilerinin yeşil ürün satın alma eğilimleri ile sürdürülebilir kalkınma farkındalıkları arasındaki ilişkinin tespiti açısından bu çalışmanın sonuçları önem taşımaktadır.

Literatür araştırması sonucunda, "sürdürülebilir kalkınma farkındalığı" ile ilişkili sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılrken bu arama kriterinin "yeşil ürün" ve "satın alma" kriterleriyle birlikte filtrelenmesi sonucunda belirlenen veritabanlarında hiçbir makalenin tam metnine ulaşılamamış olması bu çalışmanın yapılmasıyla ilgili en temel motivasyonlar arasında yer almaktadır. Literatürde; öğretmen adayları (Demirbaş , 2015), (Atmaca ve diğerleri, 2020), (Bulut, 2020), (Dal & Okur Akçay, 2021), (Aydın & Keles, 2021), (Akman ve diğerleri, 2022), (Gürler, 2023) ve farklı programlarda eğitim gören lisans ve önlisans öğrencilerinin (Agboola & Emmanuel, 2016), (Şimşek & Erkin, 2022) sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının araştırıldığı birçok çalışma bulunmasına rağmen tedarik zinciri profesyonelleri olarak çalışma hayatına girecek olan lojistik öğrencileri ile yapılmış böyle bir çalışmayla karşılaşılmaştır.

Araştırma özelinde demografik yapıların kapsam dışı bırakılması ve farklı üniversitelerde eğitim alan öğrencilere uygulanmamış olması çalışmanın kısıtlılıkları arasında gösterilebilir. İlerleyen çalışmalarda farklı örneklemeler düzeyinde ölçeklere ait alt boyutlarında çalışmaya dahil edileceği araştırmalar ilgili alana katkı sağlayacaktır.

Lojistik öğrencileriyle ilgili alanda doğrudan bir çalışma bulunmuyor olmasına rağmen özellikle öğretmen adaylarının bulunduğu eğitim bilimleri alanında birçok çalışmanın varlığından bahsedilebilir. Tüm bu alanlarda sürdürülebilir kalkınma farkındalığının önemi vurgulanmış ve eğitim müfredatlarında güncellemeler yapılarak ilgili konuya dikkat çekmenin öneminin altı çizilmiştir. Lojistik öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalık düzeyleri ile yeşil ürün satın alma davranışı arasındaki anlamlı ilişki göz önüne alınarak sözkonusu alanda eğitim alan bireylerin ilgili farkındalıklarının arttırılmasına ilişkin müfredatlar hazırlanması pratik açıdan faydalı olacaktır.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Bu çalışmaya temel teşkil eden alan araştırması için Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24.01.2024 tarihli toplantısında alınan 01/36 numaralı kararı ile Etik Kurul Kararı alınmıştır.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Ithenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları	Tek yazarlı araştırma makalesi
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and that all studies used are stated in the bibliography. For the field research that forms the basis of this study, the Ethics Committee Decision was taken with the decision numbered 01/36 taken at the meeting of Trakya University Social and Human Sciences Research Ethics Committee dated 24.01.2024.
Plagiarism Checks	Yes – Ithenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Kaynakça | References

Acer, A., & Takın, İ. B. (2020). Çevreye Duyarlı ve Yeşil Tüketici: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 260-276.

Afthanorhan, W. (2013). A Comparison of Partial Least Square Structural Equation Modeling (PLS-SEM) and Covariance Based Structural Equation Modeling (CB-SEM) for Confirmatory Factor Analysis. *International Journal of Engineering Science and Innovative Technology*, 2(5), 198-205.

Agboola, O. S., & Emmanuel, M. (2016). Awareness of Climate Change and Sustainable Development among Undergraduates from Two Selected Universities in Oyo State, Nigeria. *World Journal of Education*, 6(3), 70-81.

Akman, Ö., Karaaslan, H., & Bayram, F. Ö. (2022). Investigation of Sustainable Development Awareness Levels of Social Studies Teacher Candidates. *International Journal of Research in Education and Science*, 8(3), 545-558.

Al-Kumaim, N. H., Shabbir, M. S., Alfarisi, S., Hassan, S. H., Alhazmi, S. K., Hishan, S. S., & Abu Al-Rejal, H. M. (2021). Fostering A Clean and Sustainable Environment Through Green Product Purchasing Behavior: Insights from Malaysian Consumers' Perspective. *Sustainability*, 13(22), 12585.

Atmaca, A. C., Kıray, S. A., & Çolakoğlu, M. H. (2020). An Examination of Teachers' Sustainable Development Awareness in Terms of Branches, Genders, Ages and Years of Service. *Problems of Education in The 21st Century* 78(3), 342-358.

Atmaca, A. C., Kıray, S. A., & Pehlivan, M. (2019). Development of A Measurement Tool for Sustainable Development Awareness. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 6(1), 80-91.

Aydin, S., & Keles, P. U. (2021). Teachers Candidates' Awareness of Sustainable Development. *Shanlax International Journal of Education*, 9, 221-227.

Beyazyol, E., & Ataman, B. (2023). Sürdürülebilirlik Raporlaması ve BIST Sürdürülebilirlik Endeksine Tabi Şirketlerde Bir Araştırma. *Öneri Dergisi*, 18(59), 110-145.

Biner, N. (2014). Tüketicilerin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışlarının İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, 5-6.

Bingölbali Varol, H. (2021). Çevre Bilincinin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Bursa Örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, 23.

Boran, T. (2023). İklim Değişikliği Krizinin Gölgesinde Yeşil Pazarlama, Yeşil Ürün ve Eko-Etiket Kavramlarına Yönelik Bir Literatür Taraması. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 91-102.

Bulut, B. (2020). Correlation Between Global Citizenship and Sustainable Development Awareness Levels of Pre-Service Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(3), 279-293.

- Çimşir, B. T., & Uzunboylu, H. (2019). Awareness Training for Sustainable Development: Development, Implementation and Evaluation of A Mobile Application. *Sustainability*, 11(3), 611.
- Çobanoğlu, O., & Türer, B. (2015). Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalıklarının Belirlenmesi . *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 235-247.
- Çuhadar, M., & Kaytancı, M. (2023). Tüketicilerin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışlarında Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 10(4), 1129-1136.
- Dal, Ş., & Okur Akçay, N. (2021). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalıklarının Bazı Değişkenlere Göre Belirlenmesi. *Dicle University Journal of Ziya Gökalp Education Faculty*, (40) , 45-55.
- Demirbaş , Ç. (2015). Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalık Düzeyleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (31), 300-316.
- Doğan, M. (2023). Sürdürülebilirlik: Su ve Suyun Önemi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 176-192.
- Emel, O. B. (2018). Development of An Ecoliteracy Scale Intended For Adults and Testing An Alternative Model by Structural Equation Modelling. *International Electronic Journal of Environmental Education*, 8(1), 15-34.
- Ertan, Y. (2018). Türkiye’de Sürdürülebilirlik Raporlaması (2005-2017). *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 11(3), 463-478 .
- Ghobakhloo, M., Iranmanesh, M., Grybauskas, A., Vilkas, M., & Petraite, M. (2021). Industry 4.0, Innovation and Sustainable Development: A Systematic Review and A Roadmap to Sustainable Innovation. *Business Strategy and the Environment*, 30(8), 4237-4257.
- Green, S., & Pace, P. (2019). Sustainable Development Awareness and Policy Making in Malta. *Journal of Education for Sustainable Development*, 13(2), 152-167.
- Gündüz, T., Zorluoğlu, S. L., & Şahintürk, A. (2024). Views of Pre-Service Science Teachers on Sustainable Development Awareness. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 19(2), 183-200.
- Gürler, S. A. (2023). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sürdürülebilir Kalkınma Farkındalıkları ve ‘Doğal Kaynaklar’ Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(2), 364-387.
- Hair Jr, J. F., Hult, G. M., Ringle, C. M., Sarstedt, M., Danks, N. P., & Ray, S. (2021). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) Using R: A Workbook. *Springer Nature*, 197.
- Hazaea, S. A., Al-Matari, E. M., Zedan, K., Khatip, S. F., Zhu, J., & Al Amosh, H. (2022). Green purchasing: Past, present and future. *Sustainability*, 14(9), 5008, 1-28.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A New Criterion for Assessing Discriminant Validity in Variance-Based Structural Equation Modeling. *Journal of the academy of marketing science*, 43,, 115-135.

Jan, I. U., & Ji, S. (2019). Values and Green Product Purchase Behavior: The Moderating Effects of The Role of Government and Media Exposure . *Sustainability*, 11(23) , 6642.

Karaman, D. (2021). Yeşil Pazarlama Bilgi Düzeyi ve Yaşam Tatmininin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışına Etkisi: Kuşaklararası Bir Araştırma . *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (58) , 155-176.

Kayahan, T. (2014). Kurumsal Sürdürülebilirlik ve Muhasebeye Yansımaları: Sürdürülebilirlik Muhasebesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 58-81.

Malheiro, B., Ribeiro, C. C., Silva, M. F., Caetano, N. S., Ferreira, P., & Guedes, P. (2015). Learning Sustainability by Developing A Solar Dryer for Microalgae Retrieval. *Journal of Technology and Science Education*, 5(4), 254-271.

Marcu, N., & Oana-Valentina, C. (2015). Sustainable Development And Fiscal Policies. *Annals of Constantin Brancusi University of Targu-Jiu. Economy Series*, 1-9.

Min, H., & Galle, W. P. (2001). Green Purchasing Practices of US Firms. *International journal of operations & production management*, 21(9), 1222-1238.

Mosavichechaklou, S. (2017). Türk ve İranlı Tüketicilerin Yeşil Satın Alma Davranışlarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, 72-73.

Njoku, C. (2016). Awareness of Climate Change and Sustainable Development Issues among Junior Secondary School (JSS) Students in Port Harcourt Metropolis, Nigeria. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 8(2), 29-40.

Onurlubaş, E. (2019). The Effects of Social Impact, Environmental Awareness and Environmental Consciousness on Green Product Purchasing Behaviour. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 7(3), 447-457.

Ozer, S., Kiray, S. A., & Cardak, O. (2021). Science Teacher Candidates' Views about Science-Technology-Society-Environment Relations. *Eurasian Journal of Educational Research*, 91, 83-103.

Şimşek, H. G., & Erkin, Ö. (2022). Sustainable Development Awareness and Related Factors in Nursing Students: A Correlational Descriptive Study. *Nurse Education in Practice*, 64, 1-8.

Teksöz, G., Şahin, E., & Ertepinar, H. (2010). Çevre Okuryazarlığı, Öğretmen Adayları ve Sürdürülebilir Bir Gelecek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 307-320.

Tosun, E. K. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 2, 3.

Tranfield, D., Denyer , D., & Palminder , S. (2003). Towards a Methodology for Developing Evidence-Informed Management Knowledge by Means of Systematic Review. *British Journal of Management*, Vol. 14, 207-222.

Yılmaz, M. K., & Aytekin, R. İ. (2020). Genişletilmiş Değer-Tutum-Davranış Modeli Bağlamında Yeşil Ürün Satın Alma Davranışının İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2) , 439-465.

Yılmaz, V., & Arslan, T. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Çevre Koruma Vaatleri ve Çevre Dostu Tüketim Davranışlarının incelenmesi Anadolu . *Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 1-10.